

LANGARMET: Den langarmede Hyundai-maskinen til Norsk Erosjon og Flomsikring AS benyttes nedenfor to boliger i et område der jord har glidd ut og nesten havnet i Falkumelva i Skien.

FORBEREDER SEG PÅ KLIMAFORANDRINGER

SKIEN: Den langarmede Hyundai-graveren sikrer to boligtomter langs Falkumelva i Skien i Telemark. Det er nyetablerte Norsk Erosjon og Flomsikring AS som utfører jobben. Selskapet er etablert nettopp med tanke på utfordringer som kommer som følge av mer vann og ustabile klimaforhold.

TEKST OG FOTO: KLAUS ERIKSEN

Daglig leder Roar Kjendal ønsker oss velkommen når vi parkerer utenfor lokalene til bedriften. Inntil videre er han eneste ansatt i

firmaet, men NEFS ligger sammen med flere andre selskaper under paraplyen til Vikgård AS. Disse selskapene samarbeider om menneskelige og maskinelle ressurser.

- NEFS vil være 50% konsultantselskap og 50% utførende selskap, sier Kjendalen.

Væravhengig

I klartekst betyr dette at selskapet skal være i beredskap og rykke ut i situasjoner når været har skapt skade i terrenget, men også komme på banen tidlig for å avdekke potensielle farer i ulike miljøer og deretter gi råd om sikringstiltak.

- Vi skal drive med kartlegging og lage beredskapsplaner.

For eksempel kan vi hente inn ekstern ekspertise, som grunnboring, og levere ferdig kartlegging til en kommune eller eiendomsutvikler, sier Roar Kjendalen.

Det er søsterselskapet Grenland Hage & Landskap AS som har sikringsjobben på tomtene ved Falkumelva, og leier inn NEFS. Dette er praktisk løst slik, blant annet på grunn av sentrale godkjenninger. Norsk Erosjon og Flomsikring AS skal utvides med flere ansatte

utover året, men har allerede begynt å skaffe nødvendig utstyr til krevende arbeid i områder der det kan være hensiktsmessig å holde en viss avstand, for eksempel i områder det har gått jordskred i, som i skrånningen nedenfor boligene ved Falkumelva.

Spesialmaskin

Selskapet har anskaffet en spesialtilpasset Hyundai HX220LR (long reach) som måler 15,8 meter til stikke-

spissen. Men rekkevidden økes helt til 17-18 meter med en R4 Rototilt, samt Gjerstad HK-feste og skuffe, montert i den lange stikka. Med 900 mm belteplater under maskinen sier Roar Kjendalen at maskinen på 25 tonn knapt har større marktrykk enn en person i gummistøvler. Maskinfører Jan Erik Snøås er den heldige som har fått plassen bak spakene i nymaskinen.

- Det er litt nytt med så langt graveaggregat. Alt blir

så brått, og det er nesten som å lære å kjøre maskin på nytt selv om jeg har mange tusen timer som maskinfører, sier Snøås til A&T.

- Brått på hvilken måte?

- Man må være nøye med å avpasse hydraulikken. For eksempel om man får motstand og det slipper så er det som at det spretter mot deg, forklarer maskinføreren.

Stoppet før elven

Ca. 500 m³ jord forsvant nedenfor de to boligtomtene, og stoppet heldigvis like før elvebredden. Hadde massene forsvunnet ut i elven, kunne skadene blitt betydelig mer omfattende. Hyundai-maskinen er blitt brukt til å dra massene tilbake fra elvekanten, etablere en motfylling litt inn fra elven og flate ut området opp til boligene. Når gravingen er utført, skal det plantes ca. 250 trær (bjørk og or) på det ca. 300 m² store området for å etablere et rotverk som holder på massene.

Vurderte pontonger

Roar Kjendalen sier han vurderte å skaffe en maskin på pontonger som dermed kunne stått i elven og jobbe. Men han slo dette fra seg da han følte risikoen i forhold til garanti mellom leverandør/pontongleverandør når det kommer til bytte av understell. I tillegg er det langt mer

krevende å transportere en maskin på pontonger (minste modellene er 3,4 meter i bredden), enn en maskin med langt graveaggregat. Kostnadene på 4,5- til 5 millioner kroner for maskin på pontonger spilte også inn.

At det ble en Hyundai-maskin, er derimot ikke spesielt overraskende. Roar Kjendalen har i ca. 20 år handlet maskiner av Hymax-selger Johnny Stensrud som har ansvaret i Telemark og Vestfold. Ca. 30 maskiner er det blitt opp gjennom årene, de fleste

gjennom NEFS søsterbedrift Grenland Hage & Landskap.

- Jeg valgte Hymax og Hyundai mest på grunn av serviceopplegget, men det er ikke noen automatikk at det blir Hymax hver gang. Vi har tøffe forhandlinger. Konflikter har vi også hatt, men hovedpoenget er at det har løst seg, sier Kjendalen og får et nikk fra Stensrud i Hymax.

- Vi hadde en runde med to Giant-maskiner som var de to første av en modell som kom ut av fabrikk. Det var endel problemer med dem, men det

endte til slutt med at fabrikk kjøpte dem tilbake og løste saken, sier Stensrud.

Tror på vekst

For tiden har Grenland Hage & Landskap/NEFS tre store Hyundai-gravere, to Hyundai hjullastere, tre Kubota-gravere og tre Venieri-hjullastere, alle levert av Stensrud i Hymax.

Målet til Kjendalen er at NEFS skal vokse jevnt, noe han tror klimaendringene vil bidra til, og at selskapet skal komme opp i 7-10 slike spesialgravere med tid og stunder.

LANGT SAMARBEID: Hymax-selger Johnny Stensrud (t.v.) har solgt maskiner til Roar Kjendalen (t.h.) i 20 år. I midten er nyansatte salgssjef i Hymax, Leif Mikkelsen.

SERVICE: Servicemekaniker Jan Terje Thorsen (t.v.) jobbet med noen maskiner Roar Kjendalen hadde på sykehuset i Skien der Grenland Hage & Landskap AS har en stor kontrakt.

MASKINFØREREN: Jan Erik Snøås sier at det er uvant med så langt graveaggregat, og at bevegelsene fort blir veldig bråe.